

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka (przewodniczący)

SSN Robert Stefanicki

SSN Agnieszka Żywicka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania U. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Bydgoszczy
o podstawę wymiaru składek O.T., A.S., A.M.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 lipca 2025 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 9 października 2024 r., sygn. akt III AUa 926/23,

1. oddala zażalenie;

**2. orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego
pozostawia do rozstrzygnięcia w wyroku kończącym
postępowanie.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyniku rozpoznania apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Bydgoszczy od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 czerwca 2023 r., wyrokiem z dnia 9 października 2024 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy VI Wydziałowi Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Stosownie do treści art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. uchylenie decyzji organu rentowego możliwe jest wówczas, gdy dotyczy ona "ubezpieczonego" (przesłanka podmiotowa), a przy tym jest decyzją nakładającą na niego zobowiązanie, względnie ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie (przesłanka przedmiotowa). Wobec tego konieczne jest rozważenie, czy płatnik składek objęty jest zakresem tego przepisu. Innymi słowy, czy można uznać go za ubezpieczonego, a jeżeli nie, to jaki status posiada on w postępowaniu.

Sąd Apelacyjny zauważył, że należy w związku z tym przywołać regulację art. 477¹¹ k.p.c., w którym za strony postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych uznano między innymi ubezpieczonego, osobę odwołującą się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inną osobę, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowanego. Nadto, należy uwzględnić definicję ubezpieczonego określoną w art. 476 § 1 pkt 2 k.p.c. Przepis ten za ubezpieczonego uznaje osobę ubiegającą się o świadczenie z ubezpieczeń społecznych albo o emeryturę lub rentę; ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, jego zakresu lub wymiaru składki z tego tytułu; świadczenia w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; świadczenie odszkodowawcze przysługujące w razie wypadku lub choroby pozostające w związku ze służbą wojskową albo służbą w Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Celno-Skarbowej, Państwowej Straży Pożarnej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Służbie Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że przytoczona regulacja art. 476 § 1 pkt 2 k.p.c. nie obejmuje zatem płatnika składek w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdy organ rentowy wydaje z urzędu decyzję ustalającą podleganie ubezpieczeniom społecznym i obowiązek uiszczenia składek z tego tytułu. Płatnik

składek wówczas nie "ubiega się o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia" (postępowanie toczy się z urzędu), czyli nie składa wniosku w tym przedmiocie, a jest to warunek uznania go w postępowaniu cywilnym (w ramach swoistej fikcji prawnej) za "ubezpieczonego" zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 lit. b k.p.c. Płatnik składek będący adresatem wydanej z urzędu decyzji w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych ma status wymienionej w art. 477¹¹ § 1 k.p.c. "innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja" (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 października 2022 r., II UZ 31/22). Chodzi tu, między innymi, o decyzje wydawane w sprawach o ustalenie istnienia ubezpieczenia i obowiązku uiszczenia składek z tego tytułu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 września 2020 r., II UZ 12/20). W związku z powyższym w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że płatnik składek w prowadzonych przez organ rentowy z urzędu sprawach o objęcie ubezpieczeniem społecznym i określenie wysokości podstawy wymiaru składek nie ma statusu ubezpieczonego, a więc nie jest spełniona przesłanka podmiotowa stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. (por. powołany wcześniej wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USKP 130/21 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 czerwca 2022 r., I USK 343/21 i z 8 grudnia 2022 r., II UZ 34/22).

Co do przesłanki przedmiotowej stosowania tego przepisu Sąd Apelacyjny stwierdził z kolei, że decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym i określającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nie sposób utożsamiać z decyzją nakładającą na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie". W szczególności określenie podstawy wymiaru składek nie jest tożsame z nałożeniem na ubezpieczonego zobowiązania (por. powołany już wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USKP 130/21). Czym innym jest bowiem "nałożyć zobowiązanie" - co sugeruje działanie konstytutywne, a czym innym "ustalić podleganie ubezpieczeniom społecznym" - co wiąże się z aspektem deklaratywnym (por. powołane wcześniej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2022 r., II UZ 31/22).

Przepis art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. uprawnia sąd pierwszej instancji do uchylenia decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu tylko w razie, gdy została ona wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym. Jednak warunkiem takiego rozstrzygnięcia jest uprzednie ustalenie, że decyzja dotyczy zobowiązania ubezpieczonego, wymiaru tego zobowiązania lub obniżenia świadczenia. Zobowiązaniem takim może być na przykład nałożenie obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne własne lub pracowników (osób współpracujących) lub zobowiązanie do zwrotu wadliwie wypłaconego świadczenia ubezpieczeniowego albo zobowiązanie do zapłaty należności składkowych przez podmiot, który nie zgłosił w wymaganym terminie wniosku o upadłość lub likwidację spółki.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można natomiast art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. interpretować jako obejmującego również "zobowiązanie w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym", gdyż podleganie ubezpieczeniom społecznym przez pracownika ma charakter obligatoryjny i organ rentowy nie może zobowiązać pracownika ani jego pracodawcy do "podlegania ubezpieczeniom społecznym" (por. powołane już postanowienie Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2022 r., II UZ 34/22). W związku z tym nawet w przypadku, gdy decyzja zapadnie z rażącym naruszeniem prawa (także procesowego), nie jest możliwe jej uchylenie w sytuacji, gdy jej przedmiotem jest podleganie ubezpieczeniom społecznym (nietrafna jest więc występująca w orzecznictwie wykładnia, że decyzja stwierdzająca podleganie jako pracownik u płatnika składek obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu i ustalająca podstawę wymiaru składek jest objęta dyspozycją art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. jako ustalająca wymiar zobowiązań.

W opinii Sądu Apelacyjnego powyższe rozważania muszą prowadzić do konkluzji, że decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzające podleganie ubezpieczeniom społecznym w charakterze osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u konkretnego płatnika składek i ustalająca podstawę wymiaru składek nie są objęte hipotezą art. 477¹⁴ § 2 4 k.p.c. W konsekwencji uznać należało, iż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Ponadto Sąd Apelacyjny zauważył, że Sąd Najwyższy rozpoznał już zażalenia U. sp. z o.o., w analogicznych sprawach i postanowieniami z 11 czerwca

2024 r., sygn. akt II UZ 8/24 i 23 lipca 2024 r., sygn. akt II UZ 9/24 oddalił zażalenia płatnika, wskazując przy tym na słuszność stanowiska sądu odwoławczego o braku podstaw do stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Dodatkowo Sąd Najwyższy wyjaśnił, że uzyskanie pozycji strony wymaga spełnienia określonych warunków, wśród których — obok legitymowania się zdolnością sądową - jest przede wszystkim dokonanie doniosłego aktu procesowego, nadania statusu strony. Takim aktem jest wniesienie pozwu (odwołania w sprawie ubezpieczeniowej). W sprawie oznacza to zaś, że do chwili wezwania do udziału w sprawie przez sąd (zawiadomienia o toczącym się postępowaniu) zainteresowany jest tylko osobą zainteresowaną, a dopiero po wezwaniu jego status ulega zmianie i z osoby zainteresowanej staje się stroną procesu.

Odwołujący się zaskarżył zażaleniem wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 września 2024r. w całości, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi, że został wydany z naruszeniem (błędym zastosowaniem) art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 477^{14a} k.p.c. przez uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego z 6 czerwca 2023 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy zniesieniu wyłącznie postępowania sądowego, mimo iż nieważnością dotknięte było postępowanie administracyjne, a zaskarżone decyzje nigdy nie zostały doręczone zainteresowanym.

Odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, a ewentualnie, gdyby Sąd Najwyższy uznawał to za możliwe przy odpowiednim stosowaniu art. 398¹⁶ k.p.c. - o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji pozwanego. Wniósł ponadto o obciążenie pozwanego kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez odwołującego w niniejszym postępowaniu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia jego autor podniósł, że nie można było w niniejszej sprawie zarzucić, iżby Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Niewątpliwie istotą tą pozostawało rozważenie i rozstrzygnięcie zasadności decyzji organu rentowego, który odmiennie od dokonanych przez płatnika zgłoszeń, bez oparcia w materiale dowodowym wydał decyzję modyfikującą podstawy zgłoszenia.

Podsumowując, w ocenie odwołującego zaskarżony wyrok wydany został nie tylko w braku przesłanek objętych hipotezą art. 386 § 4 k.p.c. ale, co gorsza, jego usankcjonowanie oznaczałoby w praktyce także obrazę podstawowych zasad rządzących postępowaniem przed organem rentowym i sądami powszechnymi. Za niedopuszczalne w państwie prawa należy uznać taką wykładnię przepisów, która doprowadziłaby do wydawania decyzji dotyczących ubezpieczonych bez zapewnienia im udziału w postępowaniu, co sprowadziłoby postępowanie przed organem rentowym do wydawania swoistych decyzji „wymiarowych” obciążających płatnika, bez wiedzy ubezpieczonego, który przecież, w przypadku utrzymania decyzji w mocy, będzie zobowiązany do zapłaty składek opłaconych przez płatnika ale obciążających ubezpieczonego (wskutek regresu przysługującego płatnikowi).

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniósł 1. o oddalenie zażalenia; 2. zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

W zażaleniu zostały podniesione zarzuty naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., art. 477^{14a}.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, przy rozpoznawaniu zażalenia wniesionego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada tylko i wyłącznie prawidłowość zastosowania art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c. (w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych także art. 477^{14a} k.p.c.) i nie rozpoznaje żadnych innych zarzutów merytorycznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 października 2024 r., II UZ 22/24, LEX nr 3790603; 25 października 2012 r., I CZ 143/12, LEX nr 1265545; 29 kwietnia 2015 r., IV CZ 3/15, LEX nr 1678970; 20 maja 2015 r., I CZ 44/15, LEX nr 1747843; 21 maja 2015 r., IV CZ 10/15, LEX nr 1730602). Nadto należy zauważyć, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wady decyzji administracyjnych spowodowane naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostają w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania.

Zainteresowanie sądu ubezpieczeń społecznych ograniczone jest do wad formalnych decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Ze względu na szczególny, kasatoryjny charakter orzeczenia, należy uznać, że możliwość przekazania sprawy organowi rentowemu w trybie art. 477^{14a} k.p.c. powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych, gdy oprócz przesłanek z art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., wystąpiły takie wady decyzji organu rentowego, których naprawienie nie było możliwe w postępowaniu sądowym. Generalnie chodzi o "przypadki skrajne" i "sytuacje wyjątkowe", ale zarazem oczywiste, gdy organ rentowy minął się z sednem sporu, istnieją istotne i obszerne braki w materiale dowodowym itp. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2025 r., II UZ 55/24, LEX nr 3842179).

W ocenie Sądu Okręgowego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. znajdował zastosowanie w sprawie i dlatego możliwe było uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do organu rentowego, czyli przedmiot sporu był objęty jego treścią, a w takim razie niemożliwym pozostaje przerzucanie na sąd obowiązku związanego z prowadzeniem postępowania dowodowego, w zastępstwie organu rentowego, bo tego rodzaju rozwiązanie nie miało oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Podstawę uchylenia decyzji stanowił powyższy przepis, a przyczynę to, że pozwany nie doręczył prawidłowo decyzji ubezpieczonym z Ukrainy, ponieważ zostały one nadane na adres płatnika (spółki). Zdaniem Sądu pierwszej instancji doręczenie decyzji ubezpieczonym nie było skuteczne, ponieważ nie ma dowodu dokonania powyższego na ich adresy, natomiast w stanowisku organu rentowego doręczenie to nastąpiło na miejsce zamieszkania zainteresowanego podane przez płatnika w zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych.

W niniejszej sprawie istotne jest to, że sąd rozpoznaje odwołanie od decyzji tej strony, która je wniosła. Realizuje to prawo do sądu odwołującego i co do zasady nie może być wyłączone przez niemożność skutecznego doręczenia decyzji ubezpieczonym w sprawie, w której przedmiot obejmuje podstawę wymiaru składek i kwot składek, a w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysłał decyzje ubezpieczonym na adres płatnika ubezpieczonych, podany przez zleceniobiorców przy ich zgłaszaniu do ubezpieczeń. Nie pozbawia to ubezpieczonego

bezwzględnie jego praw, jako że może sam dochodzić tego samego (co wynika z decyzji), bowiem wyrok w tej sprawie, w której nie uczestniczy, nie będzie dla niego wiążący (art. 366 k.p.c.). Ponadto nie jest wykluczone, że ubezpieczony dowie się o sprawie i zechce w niej uczestniczyć jako zainteresowany. Powaga rzeczy osądzonej obejmuje w zasadzie tylko strony procesu, i to niezależnie od tego, czy w następnym procesie występują w tych samych rolach procesowych (M. Manowska (w:) A. Adamczuk, P. Pruś, M. Radwan, M. Sieńko, E. Stefańska, M. Manowska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477¹⁶, LEX/el. 2022, art. 366). Zaskarżoną decyzją nie nałożono na osobę ubezpieczoną zobowiązania, stąd brak doręczenia decyzji ubezpieczonym nie ma znaczenia w kwestii dopuszczalności stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. i nie wystarcza też do zastosowania art. 477^{14a} k.p.c.

W sprawie występują przede wszystkim odrębne interesy procesowe, czyli organu rentowego, który chce utrzymania decyzji i płatnika, zwalczającego decyzję zasadniczo z pozycji procesowej. Regulacja art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. jest wyjątkowa, gdyż obejmuje tylko ubezpieczonego i to wówczas, gdy decyzja organu rentowego nakłada na niego zobowiązanie, ustala jego wymiar lub obniża świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2024 r., II UZ 62/23, LEX nr 3688697). Stanowisko Sądu Okręgowego, że brak prawidłowego doręczenia pisma w toku postępowania administracyjnego ubezpieczonym, w tym decyzji stanowi rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., nie może się ostać ponieważ nie stanowi przedmiotu regulacji zawartej w podanym przepisie.

Decyzja organu rentowego w tej sprawie nie nakłada zobowiązań na ubezpieczonych, dlatego również z tej podstawowej przyczyny nieuprawnione było stosowanie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Nie jest zatem możliwe przekazanie na tej podstawie sprawy przez Sąd Najwyższy do organu rentowego, skoro Sąd pierwszej instancji nie mógł tego zrobić ze względu na przedmiot i treści decyzji. Konsekwentnie orzeczenie Sądu Apelacyjnego nie może być w tym zakresie kwestionowane, skoro przedmiotem decyzji jest ustalenie podstaw wymiaru składek oraz kwot składek na ubezpieczenia, to w istocie jest to sfera faktów, a nie samego

zobowiązania ubezpieczeniowego. Podstawa wymiaru składek jest pochodną od przychodu, czyli od faktu (wartości materialnej). Wówczas decyzja sama w sobie nie określa indywidualnego zobowiązania ubezpieczonego (zleceniobiorcy). Nawet gdyby wyjść poza faktyczny przedmiot decyzji i twierdzić, że składka w istocie obciąża płatnika i zatrudnionego (w tym przypadku zleceniobiorcę), to nie spełnia się sytuacja z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., gdyż nadal jest to sfera faktów i prawa powszechnego, jako że wysokość składki określa ustawa jako część przychodu (uchwała Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005 nr 21, poz. 338). W niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wydał indywidualnych i konkretnych decyzji w tym zakresie w odniesieniu do ubezpieczonych, a przecież tylko taka decyzja stanowi warunek *sine qua non* szczególnej regulacji z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c.; ustawodawca pozostawił osobie prowadzącej pozarolniczą działalność dowolność w kwestii określenia podstawy wymiaru składek, zatem ciąży na płatniku, czyli bez potrzeby wydawania indywidualnej decyzji (co również jest warunkiem stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c.) przez organ rentowy.

Ponadto nie można pominąć, że kauzą decyzji jest szczególna sytuacja materialna kumulacji umów, do której ZUS do zachowania płatnika odnosi art. 58 k.c., a nie do ubezpieczonych. Jest to regulacja prawa materialnego, a nie procesowego, dlatego jest kwestią materialną i odrębną od wyjątkowej, jednak procesowej podstawy stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., bo odnoszonej w tej sprawie do płatnika a nie do ubezpieczonych. Na tym tle kwestia procesowa braku doręczenia decyzji ubezpieczonym przez organ rentowy nie jest przesłanką zastosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., podobnie jak w sprawie II UZ 62/23.

Zażalenie nie jest zasadne również w części opartej na zarzucie naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. Chodzi wówczas o kasację wyroku sądu ze względu na określone zaniechania w sprawie przed sądem a nie przed organem rentowym, czyli rzutujące na materialną warstwę sprawy, a więc nie o kwestie dotyczące stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., nawet po uchwale Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2023 r., III UZP 5/23, gdyż kontrola ta jest nadal zawężona do stosowania tego ostatniego przepisu (w miejsce postanowienia sądu pierwszej instancji wskazano na wyrok a w miejsce zażalenia na apelację).

Płatnik w sprawach prowadzonych z urzędu o objęcie ubezpieczeniem społecznym i określenie wysokości podstawy wymiaru składek nie ma statusu ubezpieczonego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 maja 2022 r., I USKP 130/21, Legalis nr 2833993; 8 grudnia 2022 r., II UZ 34/22, LEX nr 3521796) wobec tego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. nie znajduje zastosowania. Innymi słowy brak prawidłowego doręczenia przedmiotowej decyzji ubezpieczonemu lub zainteresowanemu nie może stanowić rażącego naruszenia prawa w rozumieniu art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., gdyż nie jest to przedmiotem tej regulacji. Idąc dalej należy zauważyć, że wobec ubezpieczonych nie wydano decyzji nakładającej zobowiązanie, ustalającej jego wymiar lub obniżającej świadczenie, stąd płatnik składek kwalifikowany jest jako inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja. Zażalenie zarzuca wprowadzenie naruszenie art. 477^{14a} k.p.c., który wyjątkowo i w szczególnych sytuacjach pozwala na uchylenie wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu (A. Góra-Błaszczkowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom IB. Komentarz. Art. 425–729, Warszawa 2020, art. 477^{14a} k.p.c.). Art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. jest regulacją szczególną, która jednak nie ma zastosowania w rozpoznawanej sprawie.

Mając zatem na uwadze powyższe, Sąd okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy ponieważ zaskarżone w sprawie decyzje organu rentowego nie mieściły się w katalogu decyzji, wobec których możliwe jest wydanie na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. orzeczenia kasatoryjnego. Na tej podstawie prawnej nie było możliwe uchylenie zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przekazanie sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania zatem wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawidłowy. Nierozpoznanie istoty sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych zainicjowanych odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oznacza bowiem nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji sprawy w zakresie objętym tą decyzją, materialną podstawą jej przyjęcia oraz treścią i zakresem wniesionego odwołania od niej. Nierozpoznanie istoty sprawy następuje, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy oraz gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania lub merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje

materialnoprawna lub procesowa przesłanka unicestwiająca roszczenie. Oznacza to, że wszelkie inne wadliwości rozstrzygnięcia dotyczące naruszeń prawa materialnego czy też procesowego (poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości) nie uzasadniają uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Nie dochodzi do nierozpoznania istoty sprawy w wypadkach niedokładności postępowania polegającego na tym, że sąd nie wziął pod rozwagę lub też nie dysponował wszystkimi faktami i dowodami, które mogły służyć do należytego rozpoznania sprawy.

Ze względu na powyższe argumenty Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

M.G.

[a.ł]